

ACCENTS DIACRÍTICS

Els accents diacrítics s'usen per a distingir en el text unes paraules determinades que s'escriuen igual que unes altres però que tenen un significat o, fins i tot, una pronúncia diferent, fenomen que s'anomena *homografia*. Tanmateix, la determinació de les paraules que han de portar aquests accents és arbitrària, ja que és competència de l'autoritat lingüística i, depenent dels criteris que s'hi apliquin, sempre resten homògrafs que no es distingeixen en l'escriptura.

Recentment, l'Institut d'Estudis Catalans ha pres l'acord de fixar en quinze les paraules catalanes que han de portar accent diacríctic. Totes són monosíl·labs tòncics que tenen un homògraf o més d'un, sigui àton o tònic, i, si escau, perden l'accent en cas de formar compostos.

Després de l'acord esmentat, la llista de diacrítics ha quedat configurada de la manera següent:

bé / déu / és / mà / més / món / pèl / què / sé / sí / sòl / són / té / ús / vós
--

bé | béns

S'accentua com a substantiu equivalent a 'benefici' o 'pertinença', en singular i en plural, i com a adverbi de mode i conjunció.

No s'accentua com a substantiu equivalent a 'xai'.

El compost *rebé* s'accentua, d'acord amb la normativa.

déu | déus

S'accentua com a substantiu equivalent a 'divinitat', en singular i en plural.

No s'accentua com a substantiu equivalent a 'font' o 'doll', ni com a numeral, ni com a forma conjugada del verb *deure* ni del verb *dar*.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Departament d'Assessorament Lingüístic

Els compostos i derivats *adeu*, *adeu-siau*, *marededeu*, *redeu* i *semideu* no s'accentuen.

El compost *déu-n'hi-do* s'accentua perquè l'element accentuat és el primer.

és

S'accentua com a forma conjugada del verb *ser* o *ésser*.

No s'accentua com a pronom feble.

mà

S'accentua com a substantiu que designa una extremitat del cos, només en singular.

No s'accentua com a possessiu.

Els compostos *contramà* i *sotamà* s'accentuen d'acord amb la normativa.

El compost *mà-llarg* s'accentua perquè l'element accentuat és el primer.

més

S'accentua com a adverbi de quantitat.

No s'accentua com a substantiu que designa un període temporal, ni com a participi del verb 'metre', ni com a conjunció.

El compost *només* s'accentua, d'acord amb la normativa.

món

S'accentua com a substantiu equivalent a 'univers', 'cosmos', 'àmbit' o 'entorn', només en singular.

No s'accentua com a possessiu.

Els compostos *rodamon* i *submon* no s'accentuen.

pèl | pèls

S'accentua com a substantiu equivalent a 'cabell' o 'crin', en singular i en plural.

No s'accentua com a contracció de *per* i *el(s)*.

Els compostos *contrapel* i *repel* no s'accentuen.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Departament d'Assessorament Lingüístic

Els compostos *pèl-blanc*, *pèl-llarg*, *pèl-roig*, etc., s'accentuen perquè l'element accentuat és el primer.

què

S'accentua com a pronom relatiu en funció interrogativa (*què vols?*; *per què no has vingut?*) o quan va precedit d'una preposició (*l'excepció a què fa referència*).

No s'accentua com a pronom relatiu en funció de subjecte (*la noia que vindrà demà*) o complement directe (*el missatge que he rebut*), ni com a adverbi exclamatiu (*que bo!*), ni com a conjunció (*no m'agrada que no parlin prou clar*).

El compost *perquè* s'accentua d'acord amb la normativa (*he engegat l'aire condicionat perquè fa calor*).

sé

S'accentua com a forma conjugada del verb *saber* (*només sé que no sé res*).

No s'accentua com a pronom feble (*se n'ha anat*).

sí

S'accentua com a adverbi d'afirmació (*sí que és veritat*).

No s'accentua com a substantiu equivalent a 'part de dins' (*en el si de la comissió*), o que designa una nota musical, ni com a conjunció condicional (*si en vols, demana'n*), ni com a pronom fort (*a si mateix*).

sòl | sòls

S'accentua com a substantiu equivalent a 'terra' o 'terreny', en singular i en plural.

No s'accentua com a substantiu que designa un astre, o una nota musical, ni com a adjectiu (*està tot sol*), ni com a forma conjugada del verb *soler* (*sol llevar-se d'hora*), ni sota la forma *sols* com a adverbi.

Els compostos *entresol* i *subsol* no s'accentuen.

són

S'accentua com forma conjugada del verb *ser* o *ésser* (*ja són les dues*).

PARLAMENT DE CATALUNYA

Departament d'Assessorament Lingüístic

No s'accentua com a substantiu que designa 'l'acte o les ganes de dormir' (*tinc son*), ni com a possessiu (*son fill*).

té

S'accentua com a forma conjugada del verb *tenir*.

No s'accentua com a substantiu que designa una infusió, ni com a pronom feble (*te n'aniràs*).

ús

S'accentua com a substantiu equivalent a 'utilitat' o 'costum', només en singular.

No s'accentua com a pronom feble (*us agrada aquest?*).

El compost *desús* s'accentua d'acord amb la normativa.

vós

S'accentua com a pronom de cortesia (*m'adreço a vós*).

No s'accentua com a pronom feble (*haig de dir-vos una cosa*).